

ÅRSBERETNING 2020

MILJØPUNKT NØRREBRO

På forsiden: Efter at have kæmpet mod ødelæggelser af Nordpolen i De Gamles By i 2020, er der nu tegn på at dele af forvaltningen laver forbedringer for området. Her ses de ikoniske træer befriet fra store mængder asfalt og fliser, som var lagt op ad træernes rodudløb. // eget billede.

Indhold

Beretning	2
Perspektiver for 2021	3
Driftsstøtte for 2020	5
Aftale om aktivitetsstøtte	6
Indsatsområder	7
Indsatsområde 1: Ladegårds Å (2019-20)	8
Indsatsområde 2: CO ₂ -, vand- og energibesparelser (2019-20)	11
Indsatsområde 3- Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedeølger (2020-21)	14
Indsatsområde 4: Luftforurening og trafikplaner (2020-21)	18
Kontakt	22
Bestyrelsen	22

Beretning

Fonden blev stiftet den 29. april 2003 og har som eneste aktivitet Miljøpunkt Nørrebro's virke. Fonden har en bestyrelse med 8 medlemmer, hvor de udpegningsberettigede organisationer fremgår af vedtægterne. Fonden har hjemsted i Københavns Kommune og har til formål at støtte og udvikle det lokale miljøarbejde på Nørrebro.

Fonden har i 2020 drevet Miljøpunkt Nørrebro på Korsgade 16, st., 2200 København N. Miljøpunkt Nørrebro har igangsat og afviklet aktiviteter på Nørrebro i overensstemmelse med Fondens vedtægter samt samarbejdsaftalerne med Nørrebro Lokaludvalg under Københavns kommune. Fonden har fremsendt årsplan, succeskriterier, budget, m.v. til Nørrebro lokaludvalg jf. samarbejdsaftalen.

Danmark har underskrevet Agenda 21-charteret i FN og er derfor forpligtet til at udføre lokalt miljøarbejde. Forpligtelsen er indskrevet i Planloven og Københavns kommune udfører det lokale miljøarbejde gennem lokaludvalgene. Lokaludvalget på Nørrebro har lagt opgaven ud til Miljøpunkt Nørrebro. Københavns kommune har dermed gennem Nørrebro Lokaludvalg støttet Fonden med en driftsbevilling på i alt 7xx.300 kr. i 2020.

Derudover har Miljøpunkt Nørrebro puljebevillinger til aktiviteter i form af tilskud fra Nørrebro Lokaludvalg. Miljøpunkt Nørrebro og Lokaludvalget har en 4-årig aftale (2019-2022) om puljebevillinger på 600.000 kr. årligt til de i fællesskab aftalte indsatsområder.

- Ladegårdsåen
- Klima: CO2, vand- og energibesparelser
- Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedebølger
- Luftforurening og trafikplaner

Aftalen følger Københavns kommunes dagsorden om afbureaukratisering af det lokale miljøarbejde. Efter ledelsens opfattelse giver denne aftale gode resultater i forhold til Fondens formål, fordi der bruges få midler på administration og rapportering, hvilket efterlader flere midler og fleksibilitet til at lave indsatser, når behovet opstår (fx sager om partikelforurening, Corona-aktiviteter eller sagen om brud på fredningen af Assistens Kirkegård), ligesom midlerne kan indgå som egenbetaling i pulje- & fondsansøgninger.

I 2020 har vi været påvirkede af begrænsninger i samfundsaktiviteten som følge af Corona-nedlukningerne. Nogle af de planlagte borgerrettede aktiviteter har ikke været mulige på fx energispareområdet. Vi har i stedet for kunnet lave en større indsats i bl.a. De Gamles By, hvor der har været et behov for indsatser ifm. Tagensvej-udvidelsen, diabetes-center, skole, Helhedsplanen, plejeplan, lokalplan og krisen med jordforurening i ByOasen.

Vi har også, sammen med Nørrebro Lokaludvalg, igangsat nye aktiviteter i form af en miljøkajak på Søerne, som man kan sejle i gratis, så længe man samler skrald op, når man sejler. Sådan har vi udnyttet arealerne i byen på en ny måde, uden at vi risikerer øget Corona-smitte.

Vi har haft superfrivillige til at udlåne kajak og her ses nogle af de seje sejler-frivillige:

Vi har haft fokus på fortalervirksomhed, så det lokale miljøarbejde har en plads i de store samfundsforandrende politiske dagsordener om klimaforandringer og luftforurening, som vi har problematiseret ifm. Covid-19. Vi var fx de første med historien om, at luftforureningen faldt med 50% under nedlukningen.

Corona-sygdom forværres også af luftforurening. Vi ser en overdødelighed på ca. 50% i Region Hovedstaden og Sjælland ift. de øvrige regioner, som kan antages delvist at skyldes den høje luftforurening.

Miljøpunkt Nørrebro har været til stede i alle større såvel som lokale medier med nyhedsklip eller opinion.

Perspektiver for 2021

2021 bliver en spændende år for Miljøpunkt Nørrebro, da mange af de flerårige strategiske projekter ser ud til at gå ind i afgørende fase; Ladegårds Å (Bispeengbuen), luftforurening, mobilitet og klimatilpasning.

Corona-krisen viser, at en bred og integreret tilgang til udvikling er helt afgørende for en bæredygtig verden; udfordringer med urbanisering, økonomisk vækst, tryghed, forsyningsikkerhed, infrastruktur, klima, sundhed og miljø kan ikke skilles ad. De er i princippet lige og udelelige, men nogle udfordringer haster mere end andre. FN's 17 Verdensmål (SDG'erne) er fortsat den eneste ramme, som har dette perspektiv integreret i sig. Dette perspektiv vil sandsynligvis blive stadig vigtigere for offentlige myndigheder, organisationer og virksomheder.

Klima er fortsat den største udfordring på længere sigt og mangel på handling kan gøre det umuligt at indfri mål inden for de andre kategorier af verdensmål. København har som mål at være CO₂-neutral i 2025 og Danmark skal reducere CO₂e med 70% i 2030, for at leve på til Paris-aftalen. For reelt at bremse og på sigt vende katastrofale klimaforandringer, vil det være nødvendigt at både København og Danmark bliver CO₂-positive hurtigst muligt.

Der er et fornyet fokus på lokalt engagement og miljø/klima, så der opstår forventeligt nye projektmuligheder for os efter vedtagelse af de forskellige klimahandlingsplaner og åbning af samfundet.

Driftsstøtte for 2020

Miljøpunktets opgaver i forhold til driftsstøtten

Miljøfondene har jf. aftalen om driftsstøtte (2011) en række opgaver i forbindelse med modtagelse af driftsstøtte fra lokaludvalget, herunder at der årligt udarbejdes årsberetning og regnskab for miljøarbejdet, for så vidt angår støttebeløbet.

Driftstilskuddet finansierer henholdsvis basisdriften af Miljøpunktet, herunder borgerkontakt samt udvikling af prioriterede miljøprojekter, der fastlægges mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg.

Driftstilskuddet finansierer også en lang række aktiviteter, som ikke er en del af indsatserne, fx deltagelse i følgegrupper, parkbrugerråd og høringsvar i forbindelse hermed mm. Fx De Gamles By og Amorparken.

Indtægtspost	2020
Driftsstøtte fra Nørrebro Lokaludvalg	715.624
I alt indtægter	715.624

Udgiftspost	2020
Lønoms-kostninger	486.418
Husleje mm.	158.798
Kontorhold & administration	70.408
I alt udgifter	715.624

Miljøpunkt Nørrebro har fra 2016 nedbragt faste omkostninger markant ved at flytte til nyt mindre lejemål og ved øvrige tiltag, samt ved at vælge revisor mm. sammen med de øvrige miljøpunkter.

Aftale om aktivitetsstøtte

Ud over aftalen om driftsstøtte har Miljøpunkt Nørrebro før kunne søge Lokaludvalgets pulje til gennemførelse af de prioriterede aktiviteter og andre miljøprojekter jf. aftale om driftsstøtte (2011). For 2019-23 er der indgået en aftale om prioritering og tilskud til 2-årige indsatsområder, som skal give mindre administration og mere fleksibilitet til at lave indsatser, når behovet opstår (fx om partikelforurening fra busserne eller Assistens-sagerne):

Modellen

Miljøpunkt Nørrebro arbejder med fire temaer med 2 års varighed. Der aftales to temaer på dagsseminaret i oktober hvert år (i startåret 2015 aftales der fire temaer, 2 med 1 års varighed og to med 2 års varighed), så temaerne køre forskudt af hinanden to og to. Temaerne kan opprioriteres eller nedprioriteres løbende, hvis det er nødvendigt. Dette kræver dog enighed mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg. Der afsættes et beløb på 150.000 kr. pr. tema pr. år.

Hvert år er der åbent for indmeldelse af temaer på Lokaludvalgets Byrum-, Miljø- og Trafik-arbejdsgruppemøde i september/oktober. Arbejdsgruppen drøfter de indkommende temaer og vælger et passende antal, som sendes videre til Miljøpunkt Nørrebro. Miljøpunkt laver en præsentation af de indmeldte temaer, samt de temaer som de selv mener er relevante på dagsseminaret. Herefter udvælges de to temaer, som Miljøpunkt skal arbejde med.

Miljøpunkt orienterer løbende Lokaludvalget om deres arbejde. Dette kan enten ske på et arbejdsgruppemøde eller på et Lokaludvalgsmøde.

Model:

1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år
tema 1		tema 1		tema 1	
tema 2		tema 2		tema 2	
tema 3	tema 3		tema 3		tema 3
tema 4	tema 4		tema 4		tema 4

Økonomisk ramme

150.000 kr. pr. tema. Med 4 temaer hvert år, så i alt 600.000 kr. pr år.

Tidsplan

August/september – Temaer til Miljøpunkts arbejde indmeldes.

September/oktober- De indmeldte temaer drøftes på Byrum, Miljø og Trafikarbejdsgruppens møde, og der udvælges et passende antal temaer, der videreformidles til Miljøpunkt Nørrebro.

Oktober – Dagsseminar, hvor det aftales hvilke temaer Miljøpunktet arbejder med. Miljøpunkt Nørrebro fremlægger her de temaer som Lokaludvalget har meldt ind og de temaer, som de selv mener er relevante at arbejde med.

Indsatsområder

Nørrebro Lokaludvalg & Miljøpunkt Nørrebro har på fælles seminar med udpeget følgende indsatsområder for 2020:

2017	2018	2019	2020	2021	2022
Grønne Fællesskaber		Ladegårds Å		indsats 1	
Ladegårds Å		Klima: CO2-reduktioner		indsats 2	
Klima & skybrud	Luftforurening & trafikplaner		Luftforurening & trafikplaner		indsats 3
Affald-til-ressourcer	Klimatilpasning & skybrud		Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedeølger		indsats 4

Udpegning af indsatsområderne er sket efter samarbejdsaftale mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg (2011) og model for fremtidigt samarbejde (2015), som det er vedtaget af Nørrebro Lokaludvalg.

Jf. Kommunens vejledning skal følgende elementer indgå i aktivitetsbeskrivelserne:

- Overordnet beskrivelse af indsatsområdet, herunder baggrund og formål
- Kort beskrivelse af aktiviteter under indsatsområdet, herunder målgruppe, eventuelle samarbejdsparter, resultat- og effektmål, aktivitetsmål (leverancer).

Vi arbejder dynamisk med aktiviteterne, der løbende videreudvikles gennem perioden. Inden for en del af indsatserne går udviklingen hurtigt, mens andre måske ikke lever op til det forventede potentiale i enkelte år. Den 2-årige projekthorisont gør det nemmere at tilpasse indsatsernes hastighed og omfang.

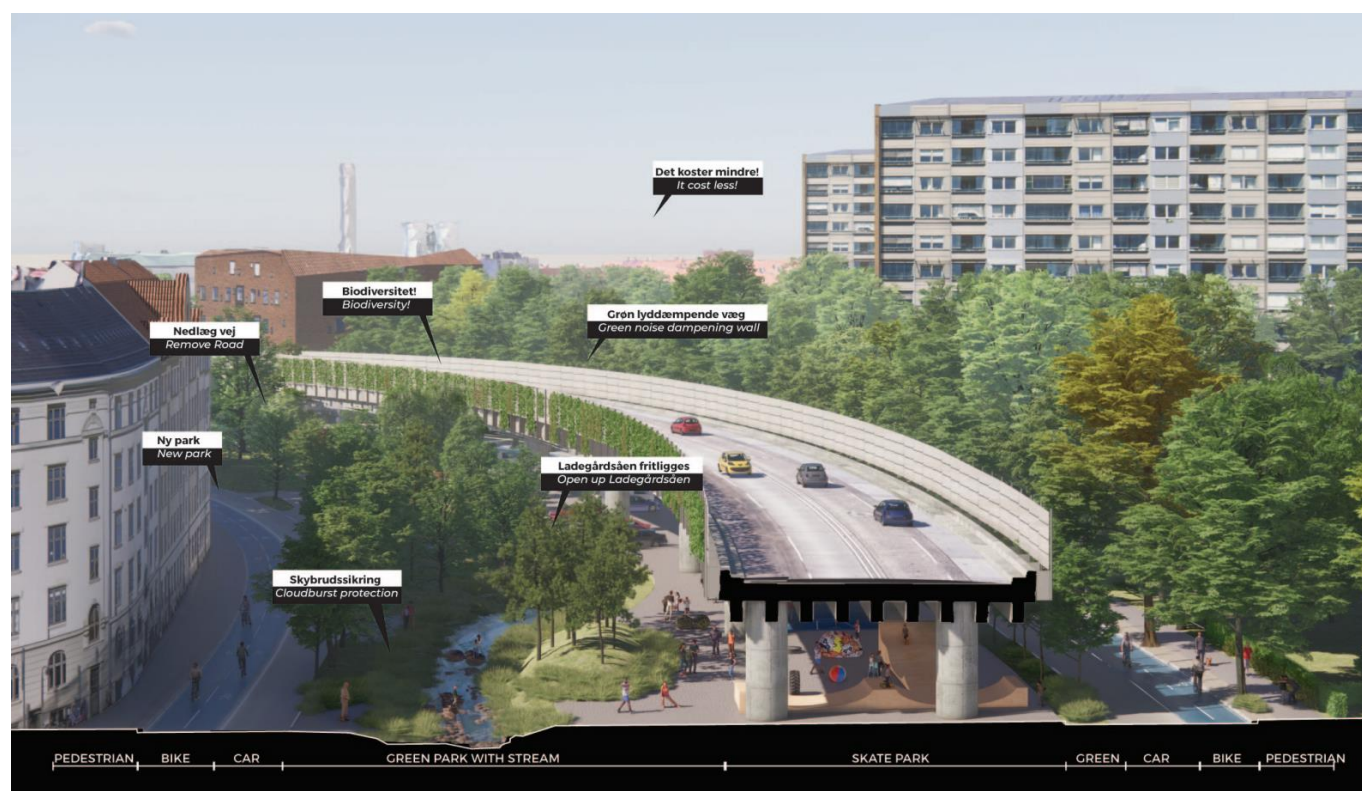
Miljøpunkt Nørrebro har i aftalen fleksibilitet til at udnytte opståede muligheder og reagere på forringelser, hvis det bliver nødvendigt (fx ByOasen i 2015, Movia-sagen og Assistens-sagerne). Jf. samarbejdsaftalen skal Miljøpunkt løbende orientere lokaludvalget om væsentlige ændringer i forudsætninger og ved enighed kan de enkelte indsatsområder omprioriteres.

En del af vores aktiviteter i forbindelse med indsatserne er fælles for alle indsatserne eller ligger uden for indsatserne og vil derfor ikke være beskrevet som aktiviteter under de enkelte indsats. Det gælder fx vores samarbejde og vejledning af studerende og egentlig undervisning eller rundvisninger, som vi laver mange af hvert år.

Under de enkelte indsatsområder vil det fremgå, hvilke høringssvar og større notater Miljøpunkt har skrevet under indsatserne. Miljøpunktet skriver dog også andre høringssvar i regi af lokaludvalgets arbejdsgruppe, som ikke fremgår – fx indenfor affaldsområdet, hvor vi med støtte fra lokaludvalget har opbygget stor viden.

På følgende sider er en beskrivelse af gennemførte aktiviteter, status i forhold til opfyldelse af årsplanens mål og succeskriterier, samt øvrige aktiviteter, der er blevet aftalt med Nørrebro Lokaludvalg jf. samarbejdsaftalen (2011).

Indsatsområde 1: Ladegårds Å (2019-20)

Forslaget om en hurtig halv nedrivning af Bispeengbuen // Tegnestuen BIG for Lokaludvalget og Miljøpunkt Nørrebro

Baggrund

Lokaludvalget har besluttet 'fortsat at arbejde for det oprindelige Ladegårds Å-projekt og bakke op om, at Miljøpunkt Nørrebro gør det samme', samt at Miljøpunktet kan arbejde for at gennemføre projektet etapevis.

Formål (fra årsplanen)

At fremme åbning af Ladegårdsåen, samt nedrivning af Bispeengbuen og tunnelering af vejen, samt sikre, at dette bliver etape 1 af en ambitiøs Ladegårds Å-løsning til Ågadeparken.

Status

Vejdirektoratet og Staten er ejer af Bispeengbuen og området under Bispeengbuen. Staten har udskudt hovedreovering af Bispeengbuen i 10 år – til gengæld er udgiften til levetidsforlængelsen steget. En stor udfordring fremadrettet er, hvis Bispeengen overdrages til kommunerne, som så derefter skal omdanne området under det eksisterende anlægsloft. Der bør derfor fx arbejdes på en model med etaper og muligvis delt ejerskab i en periode. Økonomisk afmatning og suspendering af anlægsloft kan give nye muligheder for etapevis nedtagning af Bispeengbuen. Klimadagsordenen peger mod, at der skal søges løsninger med et mindre CO₂-aftryk.

Frederiksberg og København har valideret vores lokale forslag og crowdfundede rapport om nedrivning og åbning af Ladegårds Å og udfører nu forundersøgelser af et alternativ til

Bispeengbuen. Som noget nyt er et scenarie med hurtig halv nedrivning med i forundersøgelserne.

Aktiviteter & resultater

Miljøpunktet har overordnet arbejdet på, at de forskellige aktører og interessenter arbejder konstruktivt med projektet, i den retning som lokaludvalget har støttet.

- Udviklet helt nyt forslag med hurtig halv nedrivning af Bispeengbuen som reaktion på, at staten har udskudt reoveringen med 10 år. Fordele:
  - Handling: Løsningen kan sættes i gang hurtigt.
  - Klima: Der skal ikke laves CO2-tung betontunnel som erstatning.
  - Besparelse: Det koster mindre at nedrive halvdelen af Bispeengbuen end det gør at levetidsforlænge Bispeengbuen.
  - Skybrud: Bispeengen kan nå at indgå i skybrudssikring og dermed minimere behovet ændringer i Sct. Jørgens Sø, hvor vandet ellers skal ledes til gennem store skybrudstunneller.
  - Flexibilitet: Løsningen forhindrer ikke andre løsninger, men skal ses som en første etape, der giver en stor å-park her og nu. Politikerne vil have god tid til at beslutte, hvad der skal ske med den tilbageværende Bispeengbue, når staten efter planen skal levetidsforlænge denne om 10 år. Skal den begrønnes, overdækkes med solceller, erstattes med tunnel og byudvikling eller noget helt andet?
  - Imødekommer lokale aktiviteter: Projektet imødekommer de aktiviteter, der er under buen i dag, som fx Bas Under Buen og Urban 13, som kan inviteres med ind i omdannelsesprocessen, sammen med alle beboerne.
- Vi har med denne indsats været med til at få sat 5 mio. kr. af til det helt store scenarie med åbning af hele Ladegårdsåen og genskabelse af 'Den Grønne Boulevard' fra Bispeengen til Amager.
- En å-park på hele Åboulevarden blev indskrevet i Kommuneplanen, efter at 11.000 borgere havde ønsket det i høringsvar.
- Pressearbejde, som har ført til artikler i nationale og lokale medier. Både i forbindelse med luftforurening ved Bispeengbuen, forundersøgelser og den løbende politiske proces.
- Miljøpunkt Nørrebro arbejder for, at forsyninger og forvaltning ikke skal foregribe en politisk beslutning om Bispeengbuen ved at planlægge store investeringer i området, som vil forhindre Bispeengprojektet eller en åbning af Ladegårds Å.
  - Sct. Jørgens Sø-skybrudsprojektet er sat i gang, selv om det ikke er afklaret, hvad der skal ske med Bispeengen. Bispeengen kan tage ca. halvdelen af vandet, der ellers skal i en stor skybrudstunnel, som koster 422 mio. kr., til Søerne. Vi deltager i en følgegruppe for skybrudsprojekterne for Åboulevard og Sct. Jørgens Sø.

- Vending af Grøndals Å er pt. droppet og afkoblet fra skybrudsprojektet. Vending af Grøndals Å ville have taget vandet fra Søerne og Ladegårds Å.

Hørings svar

Over 1.100 hørings svar til Kommuneplanen, som blev endeligt vedtaget i starten af 2020.

Indsatsområde 2: CO2-, vand- og energibesparelser (2019-20)

Gartnergade nærgenbrugsstation // eget billede

Baggrund

Klimaforandringer er allerede et problem for København og meget tyder på, at udviklingen i udledning af CO₂ skal vendes på få år, hvis der ikke skal ske katastrofale klimaforandringer. Med aftalen på klimamødet i Paris i december 2015, er klimaet for første gang kommet helt centralt på den globale dagsorden. Det er i byerne, at kampen mod den globale opvarmning skal vindes og København har besluttet at være CO₂-neutral i 2025.

Formål (fra årsplanen)

Begrænse ressourceforbruget og CO₂-udledningen, så den grønne omstilling gøres hurtigere og billigere, da vi så er med til at reducere behovet for en ny kraftvarmekapacitet i fremtiden. Indsatsen vil betyde, at vi begynder at arbejde målrettet med fx vand- & energibesparelser i vores

netværk af boligforeninger m.fl. Dette vil både betyde reduktion i CO2 og besparelser for beboerne.

Hørings svar

Vi har i år skrevet en del hørings svar med sigte på at reducere ressourceforbrug og CO2-udledning, fx til Affaldsbekendtgørelsen og Ny vejledning om sortering og indsamling.

Herudover har vi skrevet syv hørings svar til Vores Mål, som er den indledende øvelse til at få defineret Danmarks rapporteringskriterier omkring Verdensmålene.

Status & aktiviteter

Dette to-årige indsatsområde er nyt for Miljøpunkt Nørrebro og vi har været forhindret i at udføre en del af den borgerrettede indsats pga. Corona-restriktionerne.

- Det første klimapartnerskab om affald blev forhandlet. Vi forsøgte med vores ekstra tid uden borgerkontakt at påvirke forhandlingerne, da privatiserings-modellen muligvis vil forsinke affaldsindsatsen, føre til store tab for Københavns borgere og vanskeliggøre CCS (Carbon Capture & Storage) på Amager Bakke. Det er usikkert hvad det ender med.
- Det lykkedes os helt konkret at stoppe nedlukning af direkte genbrug fra borger til borger (byttehylder/byttehjørner), som der var lagt op til fra regeringen (man ønskede at alle genbrugseffekter skulle prissættes og derefter sælges til højestbydende). I stedet blev det slået fast, at alle kommuner skal have genbrugsstationer med byttehylder og at direkte genbrug er øverst i EU's affaldshieraki og derfor skal fremmes.
- Vi har fortsat vores direkte kontakter til ejendomme og gårdlaug til at kommunikere bæredygtige initiativer og forsøgsordninger ud til nørrebroerne, fx Fleksibel Fjernvarme. Der er stor lyst til at deltage og omkring 50 ejendomme (~2400 lejligheder) på Nørrebro deltog. Groft estimeret svarer dette til omkring 7000 beboere. Vi bruger vores erfaringer med både at appellere til at tage det

bæredygtige valg og samtidig påpege, at det bæredygtige valg ofte sparer penge og dermed er med til at holde udgiften til at bo på Nørrebro nede.

- Samtidig laver vi kommunikation om positive bæredygtige historier, fx 'Tak for dit bidrag'-kampagnen, 'den gyldne termostat' og at man som forbruger kan gøre noget godt for miljø og spare penge, ved at undgå at bruge el mellem 17-20 i vintermånederne.
- Udkast til plan om sorteringspunkter til Lokaludvalgets arbejdsgruppe.
- Aktiviteter omkring vandbesparelse gennem indvinding af nye vandkilder (se under Klimatilpasning og skybrud) konkretiseret.

Indsatsområde 3 - Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedeølger (2020-21)

På felttur for at finde Lersøkilden langs den nedgravede Lygte Å på grænsen mellem Nørrebro og Bispebjerg, med repræsentanter for Nørrebro, Bispebjerg, Københavns kommune og HOFOR. // eget billede

Baggrund

Skybrudssikring bliver forventeligt det mest indgribende i byrummet i de næste 20 år. Vi kan forvente påbud i gårde og kommunal overtagelse af private veje og arealer, som vi skal have en lokal kvalificering af.

Indtil nu er der meget blandede resultater med planerne og et grundlæggende spørgsmål er, om København laver grønne overfladeløsninger eller de dyrere kloakrør. Politisk er det besluttet at gennemføre en grøn skybrudsplan, men reelt bliver traditionelle løsninger fremherskende.

Påbud om afkobling af regnvand i gårdene fra kloak er i gang (Folehaven) og må forventes på Nørrebro i de kommende år (der kan komme udgifter til beboerne) og kommunen har allerede overtaget private veje og arealer flere steder.

Efter tørke- & hedeølgen i 2020 og i sommeren 2018 (varmeø-effekten), der medførte en overdødelighed på 250 personer, er vand også i spil som en ressource til at nedkøle byen og til at

holde bytræerne i live. Vandet kan muligvis tilvejebringes fra det stigende grundvand, som i dag drænes til kloak.

Formål (fra årsplanen)

At udvikle og udbrede bæredygtige helhedsløsninger til håndtering af vandets kredsløb i byen i bred forstand. Et eksempel på dette kunne være lokal udnyttelse af vandressourcen (grundvand og regn) i overfladeløsninger, som på en gang kan bidrage til nedkøling af byen under hedebløge, aflede kraftig regn og sikre et passende grundvandspejl.

Høringsvar

Svanemøllen Skybrudstunnel, Skybrudspakke Rymsgade, Skybrudspakke 2021 (Nørrebroparken).
Større notat om stigende grundvand.

Status

Miljøpunkt Nørrebro ser fortsat, at de fleste grønne skybrudsprojekter falder helt eller delvist fra. Der er et meget stort gab mellem det København har vedtaget politisk (og brander sig på i udlandet), og det der foreløbigt sker i virkeligheden. Årsagen til gabet er en blanding af politisk nedprioritering (der bliver ikke sat penge af i budget eller anlægsloftet stopper projekter), regulatoriske udfordringer (flere forvaltninger og myndigheder, der ikke arbejder i samme retning eller modarbejder hinanden), manglende tværfaglige kompetencer og kvalitet hos rådgivere og tekniske/miljømæssige udfordringer.

Dette er nu også erkendt af forvaltningen, som er startet forfra med en ny struktur og nye masterplaner for vandoplandene.

En bekymring går også på, at der ikke bliver lavet skybrudsprojekter i gårdene, fordi det er for uigennemsigtigt og vanskeligt at gå til. Kommunen har ikke pt. en indsats til at oplyse om de kommende krav om afkobling og man forventer derfor en *top down*-implementering af planen med brug af påbud, som vil have væsentlige økonomiske omkostninger for borgerne.

Det mest sandsynlige udfald for skybrudsplanerne er, at kommunen skifter strategi og at en større del af byen skal have en egentlig separat-kloakering under jorden i stedet for de grønne overfladeløsninger. Det vil koste mange milliarder kr. for forbrugerne og ikke give en kvalitet i hverdagen for byen.

2020 viste igen også en anden klimatilpasningsudfordring; tørke og hedebløge. Søerne var næsten tømte for vand en stor del af året. Varmeø-effekten (Urban Heat Island) betyder, at tæt bebyggede områder som Nørrebro kan blive 12 grader varmere, end områder lige uden for København (KU, 2010), hvilket fører til kraftigt ubehag og øget dødelighed (overdødeligheden var i 2018 på 250 personer på landsplan). Nørrebro er hårdt ramt af denne effekt, da vi er en omkranset og tæt bebygget bydel med meget lidt vandspejl og grønne områder.

Der er pt. ikke en sammenhængende og tilstrækkelig indsats til at sikre tilstrækkeligt vand på Nørrebro under fremtidens tørke og hedeølger. I 2018 blev der indført vandingsforbud. Manglen på vand er et problem, da afdampning af vand er med til at nedkøle byen under hedeølger, og fordi vand er nødvendigt til trævanding, hvis træerne skal overleve længerevarende tørke. Hvis træerne dør, vil det forværre varmeø-effekten, da trædække giver skygge og nedkøling ved afdampning fra trækronerne (hvis træerne er vandet tilstrækkeligt).

Aktiviteter

- Vi har haft fokus på at sikre, at de skybrudsoverfladeløsninger der er i proces på Nørrebro; De Gamles By, Sct. Jørgens Sø-Åboulevarden, HTP-Korsgade, Rantzausgade m.fl. følger de lokale ønsker. Det ser ud til, at De Gamles By, Korsgade, Rantzausgade og delvist Hans Tavsens Park bortfalder.
- Deltagelse i GEUS-projekt om stigende grundvand og vandets kredsløb i byen med Bispeengbuen og det københavnske vandsystem som case, som endte med en fin artikel i Politiken.
- Miljøpunktet har foretaget en kortlægning af alternative vandressourcer, inkl. stigende grundvand, med input fra mange borgere og aktører og en stor [rapport](#) om perspektiverne. Vi forsøger nu at tænke bæredygtigt vandkredsløb ind i de projekter vi deltager i, dvs. både regnvand, skybrud, nedsivning, grundvand, ferskvassystemet osv.
- Vi har sammen med Østerbro Miljøpunkt udarbejdet et større høringsvar til Kommuneplanen om det stigende grundvand som mulig ressource for byen. Sagen er blevet taget op som selvstændigt punkt i Teknik & Miljøudvalget. Stigende grundvand er også blevet optaget som en af statens fire klimatilpasningsindsatser og indgår nu i fx HOFORs strategi.
- Deltagelse i følgegrupper/hurtiggrupper om Hans Tavsens Park/Korsgade m.fl. Vi deltager nu også i Sct. Jørgens Sø-Åboulevard følgegruppen og vi er i gang med at samle opbakning til en 'borgernes masterplan', som indtil videre har fået tilslutning fra Søfrontsgruppen og DN København.
- Der har været en del løbende sager om skybrudsprojekter på offentligt areal, som vi har skullet opklare og lokalt skal have en holdning til, fx Nørrebroparken, Ryesgade og De Gamles By.
- Kommunen har desværre fortsat ikke afsat midler til lokal formidling af muligheder og konsekvenser af skybrudsplanerne/LAR, trods en anerkendelse i forvaltningen af, at denne indsats mangler. Miljøpunkt forsøger at vejlede gårdlaug, der henvender sig om LAR-løsninger. Det er dog fortsat besværligt, unødigt dyrt og utilgængeligt for gårdlaug at gå i gang med.

Indsatsområde 4: Luftforurening og trafikplaner (2020-21)

Grøn Jagtvej fra mobilitetsanalyserne. Jagtvej ses som busgade med udvidede cykelstier og fortov. Der kan tillades elbiler midlertidigt for at fremme elektrificering. Jagtvej er kraftigt forurenet og har mange skoler og institutioner og er desuden udpeget som 'supercykelsti'. Der er netop åbnet en metro under Jagtvej.

Baggrund

Ved valget blev der lovet stramning af miljøzonen og en renere og mere klimavenlig transport - begge ting besluttes de kommende år. De officielle tal for luftforurening afspejler ikke lokal forurening og derfor er debatten om luftforurening og trafik fortsat fordrejet. Klima spiller en stadig større rolle i debatten om fremtidens mobilitet.

Formål (fra årsplanen)

Indsatsområde skal sikre at vi følger op på det der bliver lovet i valgkampen og generelt skaber oplysning og engagement blandt beboere og medierne omkring vores største miljøbetingede sundhedsproblem og samfundsøkonomiske udgift (ca. 6 mia. om året i KBH alene fra diesel). Inden for Trafik skal vi følge de konkrete trafikplaner og komme med overordnede bud på helhedsløsninger, hvor både luftforurening og klimaaftrykket fra transportsektoren skal indgå.

Høringsvar

Sikker skolevej ved Sankt Ansgar Skole, flere indsigelser mod Tagensvej-udvidelsen og større orienteringsnotat om Mobilitetsanalyserne til arbejdsgruppen under Lokaludvalget.

Status

Efter at DCE har udgivet mere eller mindre misvisende luftforureningsrapporter gennem mange år, har den store aktivitet fra civilsamfund og andre aktører tilsyneladende presset DCE og Miljøstyrelsen til at ændre praksis og foretage en mere retvisende opgørelse af dieselforurening. Vi noterer os, at DCE i de nye opgørelser fra 2020, femdobler den lokale forurening og vurderer den samlede omkostning for luftforurening til 79 mia. kr. årligt. Det er meget tæt på vores egen [vurdering fra 2019](#), som er 75 mia. kr. Vi er tilfredse med, at vores vurderinger har vist sig at være korrekte og vores rapporter indgår officielt som baggrundsmateriale i Københavns kommunes ekspertgruppe om luftforurening.

Den nye miljøzonestrategi er trådt i kraft og der er nu kontrol via mobile nummerpladescannere, som er meget effektivt. Myndighederne har dog givet rigtigt mange dispensationer (90% har fået medhold), så Miljøpunkt Nørrebro følger med i at reglerne rent faktisk bliver implementeret i den kommende tid ved hjælp af aktindsigt.

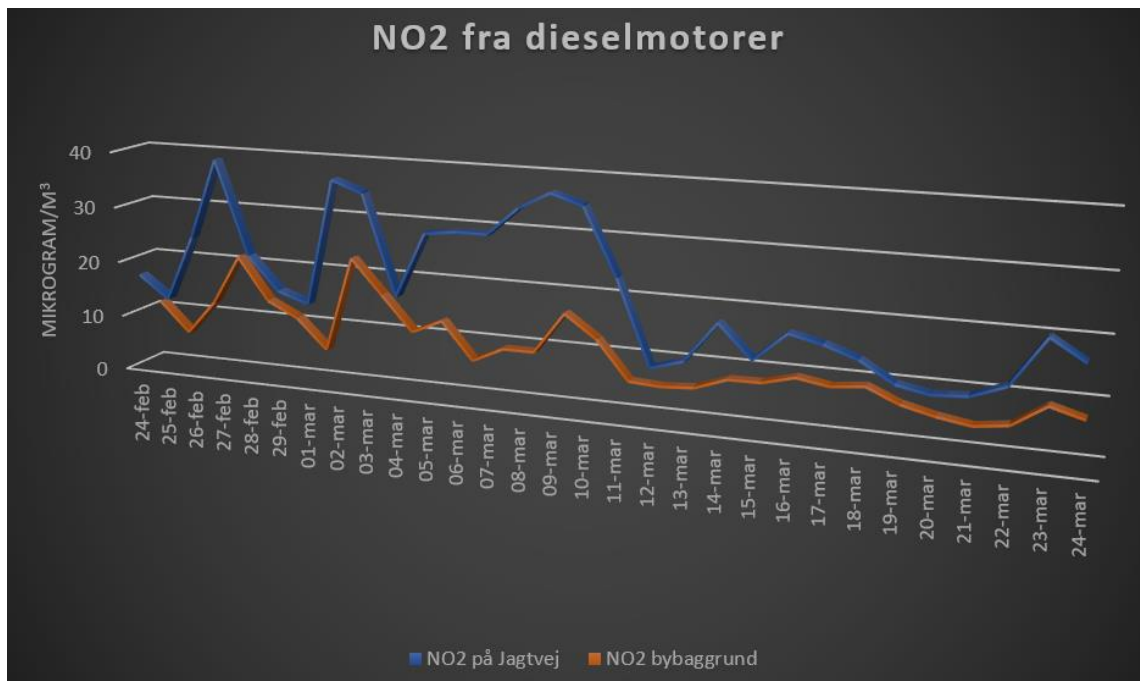
Den nye miljøzonestrategi er for uambitiøs og gælder ikke personbiler. Vi er bekymrede over dette, da den Corona-sygdom forværres af luftforurening. Vi ser en overdødelighed på ca. 50% i Region Hovedstaden og Sjælland, som kan antages delvist at skyldes den høje luftforurening. Der er også en svag evidens for, at luftforurening kan være med til at sprede Corona-virus (fx Mink-sagen).

Med vedtagelsen af den nye kommuneplan i 2020 er der sket række fremskridt i den københavnske trafikpolitik og mål for ren luft. En general sænkning af parkeringsnormer på 30%, sænkning af biltrafikken ved hjælp af trafikøer, biltrafikken må kun udgøre 25% af den samlede transport, hastighedsgrænsen skal sænkes til 30 km/t hvor det er muligt, er blandt de vigtigste ting. Alt sammen giver det mange åbninger og perspektiver for vores arbejde i de kommende år.

Movias flåde forbedres fortsat ifm. elektrificering. Opgaven med at forbedre luftkvaliteten handler nu i højere grad om at løfte hele flåden af køretøjer – også de private.

Aktiviteter

- Vi har kørt en hel serie på facebook om sammenhængende mellem luftforurening og Corona, som er kommet vidt omkring og er blevet dækket i de [traditionelle medier](#). Vi var fx de første med historien om, at luftforureningen faldt med 50% under nedlukningen:

- Corona-sygdom forværres også af luftforurening. Vi ser en overdødelighed på ca. 50% i Region Hovedstaden og Sjælland ift. de øvrige regioner, som kan antages delvist at skyldes den høje luftforurening. Vi har indsamlet dokumentation for dette og endte med at skrive et nytårsønske til statsministeren om renere luft i Politiken.
- På luftforurenings-indsatsen har vi opnået ekstra tilskud fra Bispebjerg Lokaludvalg til at lave flere målinger i Bispebjerg også (Hulgårds Plads).
- Vi har foretaget forskellige målinger i samarbejde med beboere og institutioner, hvor vi har ment at det kunne gøre os klogere på forureningsbilledet. Fx ude ved Bispeengbuen, hvor Politiken var med ude.
- Trafik er det helt store smertensbarn i klimaindsatserne, da det er set som vanskeligt at udfase fossile drivmidler og tidligere ønsker fra København om at gøre noget er strandet i Folketinget – fx *roadpricing* og trængselsring.

Miljøpunkt Nørrebro har derfor i 2019 taget initiativ til et nyt trafikforum med en række andre grønne organisationer her i København. I stedet for blot at fokusere på trafik knytter vores samarbejde an til tre forbundne temaer; *klima, trængsel og sundhed*, som også er blevet forummets navn.

Forummet skal gennem afholdelse af arrangementer og fælles høringsvar mm., bidrage til at Danmark og Københavns kommune kan leve op til de vedtagne klimaplaner.

Vores partnere er foruden de andre miljøpunkter; Rådet for Grøn Omstilling, IDA, Dansk Cyklistforbund København, By – & Pendlercykelfonden og LetsGo delebiler.

- 14. september afholdt forummet en stor international konference om Trafikøer med erfaringer fra Nørrebro og Gent i Belgien.
  - Efterfølgende er trafikøer kommet med i kommuneplanen og flere store partiers trafikvisioner for de kommende år.
- Trafikplan Indre Nørrebro - Trafikplan Indre Nørrebro viste sig at være ugyldig, da der ikke var lavet en lovpligtig miljøscreening og siden har der været store forsinkelser på grund af mange forskellige forhold og dårlig planlægning. Vi følger fortsat planerne tæt med henblik på at det bliver som lovet og at alle midlerne ikke forsvinder i administration og omprojektering.
- Vi har desværre også været nødt til at bruge en del energi på at forsvare vedtagne planer og grønne områder sammen med Lokaludvalget og vores grønne samarbejdspartnere. Fx ville forvaltningen pludselig udvide Tagensvej ind i De Gamles By (igen), selv om der netop var vedtaget en Helhedsplan med deltagelse af 100 beboere og forvaltningsfolk.

Kontakt

Centerleder:

Anders Jørn Jensen
Miljøpunkt Nørrebro
Korsgade 16
2200 N

T +45 22555303

M ag21.andersj@gmail.com

miljoe-noerrebro.dk

www.facebook.com/MiljopunktNorrebro

Bestyrelsen

Bestyrelsesformand:

Jan Andersen
Blågårdsgade 14 2 tv.
2200 København N.
T +45 28773396
M jan@mijl.dk

Næstformand:

Jesper Langebæk

Bestyrelsesmedlemmer:

Marcus Vesterager
Søren Høyrup
Per Grønne Jørgensen
Erik H. Jørgensen
Marina Bergen Jensen
Sebastian R. Eskerod

Bagsidebillede Tilgroet Impact Farm Nørrebro på Københavns Professionshøjskole i efteråret 2020.

Årsberetning 2020
Miljøpunkt Nørrebro
Korsgade 16
2200 Nørrebro

Eget foto